СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XL. Ч. 42. — Джерзи Сіти, Н. Дж., субота, 20 лютого 1932. — VOL. XL. No. 42. — Jersey City, N. J., Saturday, February 20, 1932. — THREE CENTS.

ЧЕТВЕРТИЙ ДЕНЬ НАРАД ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗА

РІШЕНО ВИАСИГНУВАТИ $25,000 НА ДОПОМОГУ БЕЗРОБІТНИМ ЧЛЕНАМ ТИТУЛОМ ПОЗИЧОК.

Ухвалено проклямацію в справі святкування ювилею Юрія Вашингтона. Призначено на допомоги для невилічимо хорих членів $2,200, а на допомогу Рідному Краєви $1,200. Узнано справу виміни старих родів обезпечення на нові за добру і конечну з тим, що ця справа має бути остаточно вирішена голосуванням усіх членів. Узнано можливість позичок на Доми У. Н. Союза. Ухвалено вислати до „Менчестер Ґардієн" вислів співчуття зприводу смерти його бувшого кількадесятьлітнього начального редактора. Зясовано становище супроти рішення Ліґи Націй у справі „пацифікації".

ДЖЕРЗІ СІТИ. — В дискусії над допомогою безробітним членам У. Н. Союза, котрі тепер змушені покидати організацію, бо не можуть оплачувати членських вкладок, забирали голос усі члени Головного Уряду, обстоюючи становище, заняте у цій справі Головною Екзекутивою. Головний Уряд, виходячи з того заложення, що в У. Н. Союзі члени зрозуміють користи з добровільної виміни старих родів обезпечення на нові, рішив виасигнувати $25,000 як позички для безробітних потребуючих членів на оплачування членських вкладок.

Головний Уряд приняв до відома запрошення, переслані У. Н. Союзови з Вашингтону, в справі участи в святі 200-літних уродин Юрія Вашинґтона. Рішено взяти офіціяльну участь у святі у Вашингтоні та ухвалено в справі цього ювилею проклямацію, яка має бути проголошена в „Свободі" і розіслана до відділів У. Н. Союза.

На допомоги невилічимо хорим членам У. Н. Союза призначено $2,200, а на допомогу Рідному Краєви $1,200, які розділено в такий спосіб: по $200 „Рідна Школа" й інваліди, по $100: визвольна боротьба, політичні вязні, „Просвіта", Ремісничa Бурса, Бурса в Сяноці, а по $50: Національний Музей, сироти, Сокіл, Пласт, Селянська Бурса в Товмачі, Сиротинець у Дрогобичі.

Головні Урядники вели дуже довгу й оживлену дискусію в справі виміни старих родів обезпечення на нові. Підношено небезпеку з боку демагогічних чинників, котрі вже тепер використовують отсю добру й хосенну для членів У. Н. Союза справу для баламучення і закривання дійсних користей, які члени з таких перемін можуть мати. І вирішено узнати потребу переміни старих родів обезпечення на нові за справу конечну і хосенну для У. Н. Союза і самих членів, з тим, що в тій справі має бути переведене загальне голосування і самі члени мають вирішити, чи бажають собі такої переміни.

Обговорюючи просьби про позички на Народні Доми, стверджено, що супроти цього, що тепер часи під фінансовим оглядом непевні, неможливо У. Н. Союзови давати морґеджі на Народні Доми, бо У. Н. Союз мав уже втрати через такі інвестиції. Зате узнано можливим давати позички на Доми У. Н. Союза, якщо ті доми будуть побудовані злученими відділами У. Н. Союза по місцях у міру потреби і фінансової спроможности та відповідатимуть новочасним культурним вимогам нашої іміґрації, особливо нашої молоді.

Головні Урядники узнали вказаним вислати від Річного Засідання Головного Уряду У. Н. Союза вислів співчуття зприводу недавної смерти Чарлза Прествича Ската, котрий був 57 літ редактором „Менчестер Ґардієн" і поставив цей часопис на тій ідейній висоті, якій завдячуємо те, що часопис цей так завзято бере в оборону переслідуваних і гнетених Українців під Польщею.

При кінці засідання обговорено ще останнє рішення Ліґи Націй у справі польської „пацифікації" і вповні одобрено становище „Свободи", яка завжди накликає до дальшої боротьби і рахування у тій боротьбі на власні сили, не поминаючи попри це взивати загал до пропаганди нашої справи перед ріжними міжнародніми чинниками й установами, а між ними і перед Ліґою Націй.

МЕК АДУ ЗАЯВИВСЯ ЗА ҐАРНЕРА.

ЛОС ЕНДЖЕЛЕС. — Вилієм Мек Аду, бувший секретар скарбу і кандидат на демократичну номінацію на президента в 1924 р., заявив, що на його думку, Джан Ґарнер, теперішній президент палати послів, є найкращим кандидатом на президента, бо є чоловіком чесним і обізнаним з державними справами, котрий не стерпить упривілейовання й корупції, які характеризують теперішню адміністрацію.

БЕРУТЬСЯ ДО СПЕКУЛЯНТІВ.

НЮ ЙОРК. — З днем 1 квітня обовязуватимуть нові, дуже гострі приписи відносно тих спекулянтів, що ґрають на знижку. Тим думають ослабити біржеві ненадійні крахи, спричинювані такими спекулянтами.

МОКРІ ГОРОЮ ПРИ ГОЛОСУВАННЮ.

НЮ ЙОРК. — З голосування, яке переводить „Ди Літерари Дайджест" у справі прогибіції, виходить, що 84% голосуючих заявилися за знесення прогибіції.

ПОЛІЦІЯ ЗАБРАЛА ГРОШ З ЧИТАЛЬНІ.

В місточку Шумську прийшла до читальні „Просвіти" поліція й зажадала від касієра касової книжки і грошей. По обрахованню гроші забрала, залишивши посвідку, але не подаючи причини, чому це зробила.

ШВИДКЕ ПОЛАГОДЖЕННЯ СПРАВ.

Дня 15 січня минув рік, як адміністраційні власти розвязали — між іншими — й Товариство „Українську Бесіду" в Городенці за „протистатутову діяльність". Діяльність ця „викрилася" в часі „пацифікації", коли то „знайдено" якісь бльочки, котрих, кажучи по речі, нікому з виділових не показувано й не давано до підпису ніякого протоколу. Проти цього внесено відклик до міністерства, на рішення якого громадянство Городенки чекає повних 12 місяців і ніяк не може дочекатися!

ТРАҐІЧНИЙ ФІНАЛ.

На третьому дні Різдва в Слободі Золотій, пов. Бережани, сталася дуже прикра подія, що потрясла та пригнобила всю громадян. Анна Королишин, свідома та діяльна дівчина, порізала бритвою обличе Павла Гуцала, студента Торговельної Школи у Львові, а собі перерізала горло й унаслідок цього померла. Причиною цієї траґедії двох молодих людей було кохання. Покійна залишила листи, заквестіоновані поліцією, що виясніть цю траґічну розвязку їхніх відносин.

КЛІНІКА ЗА ДЕСЯТЬ МІЛЬОНІВ ДОЛЯРІВ.

В Монтреалі (Канада) мають приступити до будови великої і модерної клініки, яка попри славну клініку Мея в Рочестер, У Злучених Державах, буде наймодернішим шпиталем на американськім континенті. Та інституція буде мати 1,000 ліжок і коштуватиме десять мільйонів долярів.

КІНЕЦЬ СВІТА!...

Оноді переживали Лізбонці (столиця Портуґалії) жахливу ніч. В цілому місті почуто біля півночі якийсь гуркіт вгорі, так, якби летіла ескадра літаків. Рівночасно дався чути незвичайно сильний свист, а разом з ним над Лізбоною заблисло незвичайно сильне світло. Блеск і свист були такі сильні, що майже всі Лізбонці вибігли до вікон, або на вулицю. Всі зрозуміли, що це явище це ані не літаки, ані не поїзди. Людей опанував невимовний жах. На вулиці діялися незвичайні сцени: божевільний та пронизливий крик жінок, дітей, а навіть мущин змішався зі страшним ревом звірят. І заки хтонебудь зрозумів, що діється — над Портуґалією перелетів незвичайної величини метеор та зник десь у глибинах Атлянтику. Це незвичайне явище бачили в Лізбоні цілу мінуту.

Минулого року впало на нашу землю багато метеорів. Один з них упав в праліси Бразилії та спалив сотки квадратових миль джунґлів. А в серпні минулого року в французькому департаменті Марни упав метеор ваги біля 10 тисяч кг., якого куски засипали 5 акрів землі.

ТРАНСКАНАДІЙСЬКА ТЕЛЕФОНІЧНА ЛІНІЯ ЗІСТАЛА ВІДКРИТА.

Дня 27 січня генеральний губернатор Канади, лорд Бесборо, відкрив з Оттави трансканадійську телефонічну систему, що лучить усі девять провінцій. Кожний з губернаторів провінцій відповідав йому телефоном. Голос було чути виразно в найдальших закутинах домінії. Треба всього одну тринадцяту часть секунди, щоби, приміром, голос з Едмонтону було чути на просторі від Галіфаксу до Венкуверу.

МАЮТЬ ЛІҐУ НАЦІЙ.

На західнім побережу Африки є напів самостійна нігерська република Либерія. Перед роком викрито, що в тій „републиці" панує невільництво в повнім значінню слова. Невільниками торгував навіть заступник президента републики, а міністри йому помагали. Справа оперлась об Ліґу Націй, яка зачала вести доходження і в тій ціли переслухала представників муринських сіл.

Тепер доносять, що урядники републики враз з міністрами помстилися люто на тих селах і особах, що зізнавали перед представниками Ліґи. Села попалені, а люди спацифіковані. Стільки всеї потіхи з Ліґи.

НОВЕ ЧУДО В ЛЮРД.

Часописи повідомляють про нове чудо в Люрд: Антонина Сієр, важко недужа на нирки й кишки, чудесно виздоровіла. По виздоровленню цілий рік була вона під лікарським доглядом. Лікарі на основі клінічних і радіольогічних дослідів заявили, що п. Сієр є зовсім здорова. У неї не знайшли ніяких слідів недуги і тому цього виздоровлення не можна вияснити з лікарського становища.

ОЛЕНІ ЗАДЕРЖАЛИ ПОЇЗД.

В стейті Айдаго велика череда оленів задержала поїзд. Звірята переходили з вище положених місць на доли, де було менше снігу і лекше за корм. Поїзд мусів вичекати кілька мінут, заки поперек залізничого шляху преспокійно перейшла череда в силі коло тисячі штук.

ПОЖАР У ЦИРКУ В АНТВЕРПЕНІ.

В антверпенському цирку вибухнув пожар. Вогонь знищив циркові склади одіння й стайні, де були слони. 20 слонів тяжко попалені. Один слон кинувся з висоти 12 метрів у рів і поломав собі хребетний стовп. Шкоди нараховують на 4 мільони бельґійських франків.

ВКРАВ 300,000 ЗОЛОТИХ.

В Ґдині підприємець Генрих Чаплицький довший час обкрадав польські фірми. Поліція хотіла його арештувати, але він випередив її й літаком утік до Берліна, а звідтам до Італії. Страти — 300,000 золотих.

УКРАЇНСЬКИЙ СКРИПАК ВІДЗНАЧАЄТЬСЯ І В ЛОНДОНІ.

Іван Кучмій, молодий вінніпеґський скрипак, який дістав стипендію на продовжування своїх музичних студій у Королівській Колеґії Музики в Лондоні, скінчив свій перший рік з відзначенням. Він студіює ґру на скрипці і на піяні.

80 ВЯЗНІВ РАНЕНИХ ПІДЧАС БУНТУ.

В Дартмур, в Анґлії, вибух бунт 300 вязнів, які спалили частину арештів і цілий день бились з вязничною сторожею і поліцією, щоб видістатися на волю. В бійці було ранених 80 вязнів, один з них смертельно, і 12 полісменів. На волю не видістався ні один. Причиною бунту було лихе обходження з засудженими.

ДИВО ПРИРОДИ.

На північнім Ледоватім морі знаходиться невеликий острів Килин, що має дивне озеро. Дивне це озеро тим, що посідає три верстви ріжної води. Перша верства сягає до глибини пять метрів і в ній є вода солодка. Під цею верствою знаходиться верства солоної води і в тій верстві живуть ріжні морські звірята і морські ростини. Вкінці, в глибині 12 метрів, зачинається третя верства. Тут вода перемішана з кислотою сірки, є жовтої краски і в ній кінчиться життя, а зачинається вічна смерть. У тій воді всяке сотворіння вигибає.

МАЮТЬ ЗАТОПИТИ СЕЛО.

В скорому часі гарненьке село Кумберленд (Анґлія) буде знаходитися яких шістьдесять стіп під водою, а все на те, щоби заспокоїти спрагу великого Манчестера. Правителі міста Манчестера переконалися, що для забезпечення потреб міста необхідною скількістю води треба піднести рівень води в озері Говестовтер, на якого березі знаходиться село Кумберленд. Коли будуть покінчені роботи по піднесенню рівня води в озері, все село має лишитися на дні нового резервоару так, що навіть найвищого церковного будинку не буде видно на поверхні води.

ШАЙКА БАНДИТІВ ПІД КЛЮЧЕМ.

На Ковельщині довший час грасувала шайка бандитів, яка доконала цілий ряд нападів і грабіжів у районі Турійська—Матієва. Недавно та банда ограбила Жида Райса в селі Смидині. В згаданих околицях переведено поліційну облаву, внаслідок якої арештовано 7 осіб з цеї банди. В їхніх криївках знайдено богато зброї і крадених річей. Цілу цю „чесну" компанію посадили до вязниці в Ковлі.

ЛІКВІДАЦІЯ ЩЕ ОДНОЇ БАНДИТСЬКОЇ ВАТАГИ.

В селі Золочівці, боремельської волости, на Дубенщині, поліція зліквідувала бандитську ватагу з 8 осіб, яка протягом 2-ох років доконала безліч грабіжницьких нападів у дубенському і луцькому повіті. Назвища арештованих учасників цеї банди: Семен Обренчук, Яким і Трохим Порліщуки, Кость Солошок, Омелян Круть, Тиміш Кеска і Пінкас Берґер. Всіх їх переведено до вязниці в Дубні. Підчас ревізії в арештованих знайдено богато зброї і крадених річей.

ЗА ПРИКЛАДОМ БАТЬКА.

В Греції у Кафальонії двоє 5-літних дітей підчас забави задушили третю, 2-літню дитину. Коли їх спитали, чому вони це зробили, відповіли: ми наслідували батька, як він душив ягнятко!

МАНДЖУРІЮ ПРОГОЛОШЕНО САМОСТІЙНОЮ ДЕРЖАВОЮ

МУКДЕН (Манджурія).—Всі головні китайські ґенерали в Манджурії проголосили незалежність Манджурії та внутрішньої Монголії. Згідно з цею проклямацією організується нова манджурсько-монгольська незалежна держава на чолі з републиканським урядом. Перший президент нової републики буде обібраний досмертно. Тимчасовий уряд запевняє, що в Манджурії не будуть допущені далі ніякі виступи проти чужинецьких держав і нова держава старатиметься жити з усіми державами в мирі, даючи чужинцям можливість провадити в ній ріжні торговельно-економічні операції.

Після проголошення незалежности Манджурії відбувся великий бенкет, на якому були присутні всі визначніщі китайські діячі в Манджурії та Японці. Кажуть, що першим президентом буде вибраний бувший китайський цісар Генрі Пу-Ій, який під таким назвищем живе тепер у Порт Артурі, де його пильно охороняють Японці. Декларацію про незалежність манджурсько-монгольської держави підписали також деякі князі внутрішньої Монголії.

Японія вже має плян поселення до 1942 року 5,000,000 своїх еміґрантів у цій новій державі. Також Корейці пічнуть інтензивніше іміґрувати в Манджурію, де їх уже тепер є понад 1 міліон. Та з упорядкуванням життя й управи в новій державі ще багато роботи. Не зважаючи на всі старання Японців, їм ще й досі не пощастило викоренити в Манджурії бандитизму, який завдає велику шкоду залізницям та містам. Тимчасом Японці поволі зменшують свої війська в Манджурії, сподіваючися, що при помочі японських дорадників китайські ґенерали зможуть зорганізувати свої армії та підтримати спокій у Манджурії.

ЯПОНСЬКИЙ УЛЬТИМАТ КИТАЙЦЯМ.

ШАНҐГАЙ (Китай). — Ще досі не почалися рішучі бої під Шанґгаєм, бо японське командування чекає виконання Китайцями ультимату про відтягнення військ зпід Шанґгаю. Японці далі домагаються відтягнення китайських військ на північний схід та на північний захід від визначеної ними смуги. Крім того Японія домагається демілітаризації певної смуги довкола Шанґгаю.

Очікуючи виконання цього наказу, Японці стримують свої воєнні акції. Лише їх літаки слідкують за пересуванням китайського війська біля міста. Та Китайці, здається, не думають виконати цього ультимату, а збираються до рішучого бою.

ДЕ ВАЛЕРА ПЕРЕМАГАЄ.

ДУБЛІН (Ірляндія). — На виборах до парляменту перемагає провідник републиканської партії, непримиримий ворог Анґлії, Де Валера. Теперішній президент Ірляндії, котрий уже десять років незмінно знаходиться при владі, мабуть одержить незначну меншість голосів.

Теперішнього президента Косґрейва може вратувати лиш ірляндська система виборів пропорціонального представництва. Це вирішиться лише тоді, коли буде закінчений підрахунок усіх голосів.

КОМУНІСТИ И НАЦІОНАЛІСТИ ДАЛІ БЮТЬСЯ.

БЕРЛІН (Німеччина). — В кількох містах дійшло до кривавих сутичок між націоналістами та комуністами. В кождім випадку комуністи, або націоналісти нападали на парадуючих своїх противників. Біля Кобурґа комуністи обкидали камінням похід націоналістів. Підчас бійки вбито одного учасника бійки, а другого тяжко поранено.

В інших містах поранено понад 20 осіб з обох сторін. Поліція арештувала біля сотки ворохобників.

ФРАНЦІЯ ЩЕ НЕ МАЄ УРЯДУ.

ПАРИЖ (Франція). — Президент републики доручив сформування нового уряду бувшому вже раз премієрови, Пенлеве. Пенлеве старається затримати в новому уряді визначніших міністрів бувшого уряду на чолі з Лявалем та Тарде. Коли Пенлеве пощастить сформувати намічений ним уряд, то годі надіятися значної зміни в політиці Франції супроти Німеччини, міжнародніх боргів, обеззброєння й т. п.

УВЯЗНЕНО СЕКРЕТАРКУ ҐАНДІЯ.

БОМБЕЙ (Індія). — Донька анґлійського адмірала, Маделена Слейд, яка вже давно пристала до руху Ґандія в Індії й стала його особистою секретаркою, тепер має відсидіти три місяці в анґлійській вязниці в Індії. Начальник поліції в Бомбею кілька днів тому наказав їй негайно покинути Індію й без дозволу місцевої влади не вертатися знову до Індії.

Маделена Слейд своєчасно не виїхала, бо каже, що не встигла. Але суд післав її на три місяці до вязниці за невиконання наказу начальника поліції.

УМЕР БУВШИЙ КОРОЛЬ САКСОНІЇ.

БРЕСЛЯВ (Німеччина). — На 66 році життя вмер бувший король Саксонії, Фридрих Август. З його смертю зійшов у могилу останній правлячий представник роду, який 800 років панував у Саксонії. Фридрих Август у 1918 році телефоном відмовився від престола.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

У. Н. СОЮЗ НА ДОПОМОГУ БЕЗРОБІТНИМ

Цілком природно, що теперішнє прикре матеріяльне положення великого числа безробітних членів У. Н. Союза було предметом довгих і розважних нарад Головних Урядників. Всі висказували глибокі жалі зприводу того, що орґанізація наша тратить членів, які не покидають її з недбальства чи неохоти, а тільки тому, що не мають спромоги вплачувати вкладки. Але разом з жалями всі переконалися по вислуханню ріжних арґументів асекураційного знавця та по провіренню ріжних постанов статута, що Головна Екзекутива не могла досі нічого в тій справі зробити, бо старі роди обезпечення не узгляднають ніякої можливости давати якісх полекші, зглядно позички на випадок безробіття, слабости і т. п.

Отсе теперішнє нещастє заставило Головну Екзекутиву поспитати знавців про те, що треба У. Н. Союзови зробити, щоби в будучности, або вже й тепер він міг дати поміч фінансово підупавшим членам. І це саме довело Головну Екзекутиву до цього заключення, що є тільки цей один законний вихід з того положення, який запропонували знавці, себто переміни старих родів обезпечення на нові.

Головний Уряд, вислухавши звітів Екзекутиви і знавця, також станув одноголосно на такім самім становищу. Проти важких як олово арґументів і проти користей, які очевидні для кождого, хто тільки трохи холоднокровно застановиться над отою переміною, Головний Уряд не міг заняти іншого становища в цій справі, як його заняла Екзекутива, яка радила над цею справою місяцями і зібрала щодо неї всі можливі матеріяли й оречення.

Та головні Урядники здавали собі добре справу ще й з того, що якби не було, а нашій робітничій орґанізації годі не виказати якимсь способом хоч доброї волі, що вона дійсно щиро відчуває недолю принаймні тих найбідніших наших членів, що змушені через нужду відпадати від У. Н. Союза. І отсе почування завважило на тім, що Головні Урядники заявилися за те, щоби дати тим найбіднішим членам якісь позички, щоби ними вплатили вкладки, а тимсамим могли бути придержані в нашій орґанізації. Всі добре знали, що це є ніяка поміч для великого числа потребуючих в У. Н. Союзі. І це справді не є поміч, а тільки вияв доброї волі й доброго серця. Це тільки співчуття з безробітними, бідними нашими членами. Бо властину поміч міг би Союз дати доперва тоді, коли би члени згодились У. Н. Союз змодернізувати, себто перемінити старі роди обезпечення на нові й перевести злуку відділів.

О. Сновида.

ОСТАННІЙ РІК „ПЯТИЛІТКИ"

Совіти проголосили гасло: „Пятилітка за чотирі роки!" Отже таким чином біжучий господарський рік 1931/32 мав би бути останнім роком пятилітки.

Совіти принесли величезні жертви, щоби діпняти своєї цілі: жертви життям і майном людности СССР. Для піднесення промисловости перевели вони два заходи: 1) закріпощення робітництва в містах, і 2) примусову колективізацію рільництва. Як тепер чимраз ясніше стає, обидва засоби показалися безуспішні. Передусім завела ота „пляновість" соціялістична. Пляновано по большевицьких бюрах день і ніч, а в результаті вийшло таке: є трактори, але нема цвяхів, і нема кому їх направити, як зіпсуються (що буває зчаста); є електрифікація (як дехто каже, „електромістифікація"), але на селі запалюють каганці, то значить, коли є сірники; запроваджено „уліпшені способи господарки" на селі, але ярові засіви скінчили сіяти щойно в липні, озимі — до грудня; є "комбінати" і "ґіганти", але о-ті ґіганти скомбінувати, щоб працювали водно, — нема як, бо повний розвал транспорту...

Не дописало і закріпощення робітника у місті. Він попросту перестав працювати. Робітництво стало в СССР плинною силою; умовини праці стали такі, що робітник по місяцю, другім праці, хоч загрожують суворі кари — втік. Зароїлися шляхи Росії отими "летунами" (як їх там звуть), що шукають ліпшої праці, а ніде її не знаходять. Вся Росія обернулася в одну країну номадів. Тай гірше працювати став робітник: збільшилися „проґули", зменьшилася видатність праці (що коштує совітську економіку міліони долярів), зросло шкідництво по фабриках і звичайні крадіжки... Щоби тому запобігти, видумала Москва так звані „ударні бриґади", що мов якісь „нальотчікі" зявлялися тут і там, щоби "викорінити зло" і накрутити машину, де вона зле крутиться, наново. Але це були лише собі „ревізори з Москви", на яких дивилися на місцях як на зненавиджених наганячів з центру, які поняття не мають про терпіння маси, а зрештою, як доносять совітські газети, й самі "ударники" „здеморалізувалися", бо з порожнього не наллєш, а трактори напративи потрафить таки лише фахівець механік, а не „ударник", хочби як міцно „ударяв"...

Завела і політика колективізації на селі. Бо давніше Совіти вигравали на селі „бідняків" проти „кулаків", маючи добровільних екзекуторів. Тепер у "колхозах" усі стали бідняками, а головно витворилася нова селянська солідарність, солідарність нової „общіни", з єдиним фронтом — проти „совітської влади"... Ревом реве ціла преса совітська, що "колхози" опанував "кулацький дух" (хоч "кулаків" яко клясу знищено), що колхозний селянин став "саботажником" і "еґоїстом", бо не позволяє державі здирати з себе останнє, ані не хоче жити голодним.

А головне — нема в СССР стимулу до праці, який існує в "буржуазних" країнах Заходу. Замісць цього — є лише страх, панічний страх перед диктатурою і Чека: селянин боїться колективізації, де її ще не переведено; а де переведено — Соловок; робітник — виключення з професійних союзів (трейд-юніонів), що рівнозначне з голодовою смертю; совітський урядничина — боїться "чистки", яка відразу з верстви упривілейованої зіпхне його в сіру масу безправних; "партієць" (член партії) — боїться обвинувачення в якімсь "уклоні" (відхиленню) від "ґенеральної лінії партії", яка зміняється що місяця і яку вгадати не так легко; техніки — лякаються процесів про "вредітельство" (шкідництво), за яке "пролетарський суд" з допомогою найнятих "свідків" може вас кождої хвилини післати на каторгу. Ціла країна живе в атмосфері панічного страху, в атмосфері, яка сприяє праці дуже маленько...

Як жеж совітські вельможі думають зарадити лихови? На останній сесії Центр. Викон. Комітету СССР говорили голова Совнаркому, Молотов, голова Ґосплану Куйбашев і інші про перспективи Пятилітки. Поперше, призналися, що в 1931 році пятилітка скрахувала: не виконано завдання в найважніших, підставових галузях промислу, в металюрґії, в вугляній промисловости і в транспорті, і то скандально не виконано. Щож робити в 1932 р.? Ну, нічого, тільки подвоїти скалю завдання, особливо в промислі вуглевім і в гутництві... Насувається питання, коли завдань 1931 р., удвоє менших, совітський робітник не був у стані виконати, то яким чином виконає він удвоє більші завдання? Відповіди на це нема і не може бути. Совітські верховоди дійшли до мертвої точки, коли мусіли признатися, що є в сліпій вулиці, з якої один вихід — ліквідація системи, або — "закусів уділа" гонити далі, мов той божевільний, випомповуючи з жебрацького населення останню силу й останній гріш...

Москва вибрала останню дорогу. Тим скорше приведе вона її до остаточного краху.

ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ОКУПАЦІЙ І ТВОРЯТЬ ЦЕНТРАЛЮ ПРОПАҐАНДИ

Загальні Збори Контактного Комітету Українських Еміґрантських Орґанізацій в ЧСР, що відбулися в Празі дня 31. січня 1932. р. в присутности делеґатів 21 орґанізацій, в тому числі протестаційних комітетів з Берна, Пшібраму, Подєбрад, Ліберця та Пільзна, — обміркувавши положення українських земель під владою окупантів, одноголосно ухвалили:

1. Найрішучіше запротестувати проти окупації українських земель ворогами українського народу;

2. Заявити, що рішення Ліґи Націй у справі українських петицій відносно польської „пацифікації" приводить нас ще раз до переконання, що український нарід не може мати якихсь надій на захист його прав з боку Ліґи Націй, зате мусить завсіди розраховувати на свої власні сили.

3. Проголосити, що зорґанізована українська еміґрація в ЧСР буде прикладати всіх зусиль для дальшого успішного служення великій ідеї визволення Батьківщини та створення Самостійної Соборної Української Держави.

4. Морально підтримати всіх синів українського народу, що ведуть боротьбу за його визволення на рідних землях.

5. Витаючи повстання Европейської Федерації Українських Орґанізацій на чужині, закликати всіх Українців на еміґрації рішучо підтримати та розбудувати еміґраційну централю, що має на меті консолідацію української еміґрації для успішного ведення загально-національної, гально-національної, акції.

6. Доручити виконавчому орґанови Українського Комітету Пропаґанди в ЧСР вести далі серед чужинців пропаґанду визвольних стремлінь українського народу та в порозумінню з відповідними орґанізаціями по інших державах перевести акцію для створення української централі пропаґанди в Европі.

7. Дотеперішній Контактний Комітет Укр. Еміґр. Орґанізацій в ЧСР. перетворюється в Український Комітет Пропаґнди в ЧСР., з тим, що виконавчому орґанови Комітету доручається увійти в порозуміння в ціли скликання конференції орґаґнізацій та представництв, як також пресових бюр інших країн Европи для остаточного розроблення та прийняття реґуляміну і пляну праці Української Централі Пропаґанди в Европі. Реґулямін для Українського Комітету Пропаґанди в ЧСР має бути затверджений на слідуючих загальних зборах Комітету.

8. Переформований Комітет основує свою працю на дотеперішнім апараті, орґанізаційній схемі та майні Контактного Комітету. Тому архів і майно Центральний Виконавчий Комітет старого складу має передати формально Комітетови Пропаґанди в ЧСР.

9. Доручається Центральному Вик. Комітетови старого складу скласти, видрукувати та поширити звіт зі своєї діяльности, як рівнож звіт фінансовий, і то за ввесь час істнування Контактного Комітету, зуживаючи до того ті кошти, що тепер мають в касі комітету.

10. В звязку з перетворенням Контактного Комітету в Український Комітет Пропаґанди Збори вважають, що доцільність широко веденої пропаґанди вимагає співучасти в Комітеті по можности всіх українських політичних уґруповань соборницького напрямку, а тому доручають виконавчому орґанови запросити до випрацювання плану перебудови орґанізації, що в теперішнім часі до Контактного Комітету не входять.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 342, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 21 лютого, в годині 1.30 пополудни, в галі церковній. Пригадується довгуючим членам, щоби вирівнали свої довги, бо в противнім разі будуть суспендовані. Відділова каса за довгуючих членів не буде більше платити. Будемо приймати нових членів до Тов. і У. Н. Союза без оплати вступного. — М. Дмитрів, пр.; П. Клебан, кас.; І. Маркович, секр.

А. Баворський.

БОЖЕВІЛЬНИЙ

(Гумореска).

(6)

Гість замовк, бо йому дивно стало, що його не витають, що всі, неначе би води в рот набрали і трівожно глядять на нього. Гараєвичева, Ірина і Леся відскочили взад за стіл, так, щоби між ними і гостем був стіл. Гараєвич потерпав, що таке приняття може божевільного розізлити і він готов дістати нападу шалу. Шепнув до жінок „спокійно, приязно!" і витягнувши до гостя руки, прискочив до нього, кажучи:

— Нарешті ти пригадав собі, що ми живемо! Ми вже гадали, що ти цілком забув за нас, що ти цілком нас відрікся. Добре, що бодай тепер навідався до нас. Ліпше пізно, як ніколи. Ходи ближче!

Жінки все ще стояли неподвижно за столом, з жахом позираючи на гостя. Дибовецький не міг не бачити сего, отже він спитав:

— Чи вуйко говорить щиро? Я бачу, що моя поява не дуже втішила вуйну і мої кузиночки. Я прийшов що найменше не в пору.

— Не плети дурниць! — вуйко відловів, неначе би сердито. — Причина їх справді чудного поведення цілком інша. Їх дуже здивувала ся мила несподіванка, яку ти всім нам зробив. Про вовка помовка. Ми саме балакали про тебе. Хтось тут згадав, що Львів має тепер ґеніяльного музика Дибовецького. Чи не пан інжинір сказав се...

Гараєвич показав на ґеометра. Сей схилив голову, неначе би сю брехню потвердив. Око гостя блиснуло вдоволенням. Гараєвич говорив далі:

— Чуючи таку похвалу, я зараз хотів похвалитися, що то в моїй родині є такий чоловік. Я став нарікати, що відколи ти зробився такий славний, то забув за нас, звичайних рабів божих. Аж тут, коли ми так балакаємо про свояка, що гонорується, той свояк раптом стає перед нами і неначе би своєю появою каже нам в очи:

„Брешете!"

— Тепер хіба зрозумієш, як поділала твоя неожидана і, на нашу думку, неімовірна поява твоєї особи... Ходиж ближче!

Дибовецький повірив і, беручи своїми довгими ногами всі чотири сходки веранди нараз, станув на веранді перед столом, за котрим все ще стояли стулені докупи Гараєвичева з доньками. Не дивлячися на них, Дибовецький далі балакав з вуйком:

— То ви, вуйку, не знали, що я до вас приїду?

— Як я, або хто інший міг знати, коли ти не написав нам, ані не переказав, що приїдеш. Ми тепер цілком не приготовані на гідне приняття такого гостя... Застерігаюся, щоби ти зле не зрозумів тих моїх слів. Їсти є що і хата простора. Тільки що не готова приняти комірника. Готова буде хіба за яку годину...

— То дивне! Я ще позавчера кинув до вас листа, заповідаючи мій приїзд. Я заадресував до Ірини...

— Ми на селі, почта не дуже правильно ходить, — Гараєвич відповів, одночасно думаючи:

— Гарне заповідження приїзду! То рішучо божевільний. Нині він може й не знає, що таке понаписував до Ірини. Мабуть вже забув, що сюди вибирався викрасти Ірину. Зате, коли вже приїхав, може вигадати щось нове; щось багато грізніше ніж пірвання чужої жінки.

— Котрий то з тих молодих панів муж Ірини? — Дибовецький спитав, коли жаден з них не рушився, щоби йому представитися.

Жилунович аж тепер ступив крок вперед, витягаючи до Дибовецького руку.

Гараєвич знав, радше гадав, що знає, які то нісенітниці про Жилуновича той божевільний писав до Ірини. Знаючи се, Гараєвич потерпав, що заздрісний кинеться на мужа і тирана любленої ним жінки. Щоби не допустити до нещастя, тесть всунувся між зятя і божевільного, щоби на випадок потреби заголомшити його ударом по голові великим ключем, який випадково мав у кишени.

Показалося, що така обережність була непотрібна. Дибовецький сердечно стиснув руку Жилуновича, подану йому попри черево стоячого між ними Гараєвича. Стискаючи руку, Дибовецький примовляв:

— Дуже, дуже тішуся, що Ірина дістала такого мужа. Я про вас чув богато. Я дуже жалував, що не міг бути на вашім весіллю. І потому годі було навідатися до вас. Моє життя, що повинно бути подібне до музики, себто гармонійне, саме через ту музику якесь дуже анархістичне; хоч мені бачиться, що нічого не роблю, я для себе не маю хвилинки часу.

Чуючи таке й бачучи, як приязно усміхнений Дибовецький примовляє до зятя, Гараєвич подумав собі:

— Хитрий до безличности! Нічим не показує заздрости, нічим не зраджує своїх намірів. Так як всі божевільні маскується, хоче приспати чуйність цілої родини. На Ірину і не гляне, бо не хоче показати, що повідомив її про свій намір, себто, що він неначе в змові з нею. Він тільки на Лесю позирає, щоби збаламутити нас. Се неабияка хитрість.

— Він мабуть ще не снідав, — господар промовив до жінки. — На нашій залізничій стацийці буфету нема. По дорозі від стації до нас також нема ніякого ресторану, ні кавярні, або цукорні.

— Я піду до кухні і скажу, щоби зладили і сюди принесли снідання, — сказав гуменний.

— Як ваша ласка, то прошу потрудитися, — сказала господиня. — Тільки прошу сказати, щоби принесли зараз, бо наш гість справді мусить бути голодний. Нині ще не снідав.

— Як тобі живеться? — Гараєвич спитав, коли інші ще не обміркували, як їм поводитися: чи і що балакати до нього.

— Несогірше. Несогірше, вуйку. Моє щастя, що я покинув державний хліб. Шкода стільки років тих правничих студій. То змарновані літа. Державний хліб, то неволя і нужда. То пониження людського достоїнства, то сон свині в калюжі! Музика, то життя!

— Нехай, що музика, то життя, — Гараєвичева осмілилася промовити. — Та чи се музикальне життя дає на людське життя?

— Вуйна має на думці доходи на кошти життя? Себто чи з музики можна жити?

Вуйна кивкнула головою на знак, що справді таке має на умі.

— Не знаю, як кому. Мені досить того, що маю. Більше мені не треба. Коли я ще служив державі, то що місяця мої довги росли на цілу мою місячну плату. Тепер, хоч ріжні натягачі витягають від мене що місяця більше, як те, що я місячно мав за державну службу, я живу вигідніше як тоді... Правда, музика руйнує нерви...

— Сим зачинається всяке божевілля! — погадали собі всі, що були на веранді.

— Мабуть неправильне життя ділає на нерви, — замітив Жилунович.

— Дуже! — відповів музик. — Нерви вичерпуються, бо вони у вічнім напруженню, ніколи не мають супокою...

Гараєвич і його зять зглянулися, неначе би один до одного казав:

— Ось як то люди зі слабими нервами кінчать божевіллям!

— Найгірше роздратовувала мене диригентура. Я дириґував одною капелею. Мій пульт залізний, батута з патика. Одного місяця аж три батути розсипалися на тріски.

— То рішучо нервово хорий чоловік, — Гараєвичева шепнула до своїх доньок.

Се звернуло увагу гостя на них. Він крикнув:

— Вуйко забалакав мене так, що я забув привитатися! Цілую ручки, вуйно...

Дибовецький аж поклався черевом на стіл, простягаючи через стіл руку до руки господині. Вхопивши руку, потягнув її до своїх уст з такою силою, що й вуйна лягла черевом на столі. Випустивши її руку, простягнув свою до Ірини. Руку Ірини тільки стис, не тягнучи її до своїх уст. Таксамо стис руку Лесі. Позираючи на неї, сказав:

— Як би не те, що я вже заручений, то хто зна, чи я не напаствував би тебе!

— Мені попросту імпонує се, що він так вміє маскуватися, — погадав Гараєвич.

Кухарка принесла тацу з кавою, хлібом, маслом і медом. Поставила на столі і станула на боці. В кухни гуменний розказав був те, що на веранді чув перед приїздом Дибовецького, отже й вона була цікава, як той божевільний буде поводитися. Гість присівся до снідання і їв так, як би то було у побожного після великого посту.

— Може він не божевільний? — Леся шепнула до мами і сестри. — Може він тільки нервовий? Його поведення троха ексцентричне, та не показує, щоби він був аж божевільний.

(Далі буде).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

БАЛТИМОР, МД.

Віче-Свято Рідної Школи.

Дня 17-го січня с. р. відбулося в нас віче з нагоди 50-літнього ювилею Рідної Школи. Укр.-Амер. Гор. Клюбу при співучасти відділів: 320 У. Н. С. і 65-го У. Р. С. Віче розпочато було американським гимном і піснею „Реве та стогне", які відспівав хор Горожанського Клюбу під проводом місцевого діріґента Й. Свободяна. Вічем проводив гр. Й. Приймак, який у вступнім слові ясно й зрозуміло представив ціль, значіння й здобутки Рідної Школи за останнє півстоліття. Перечитавши програму віча, він покликав на першого бесідника Американця Дж. Діґана, місцевого шерифа, який є великим приятелем Українців. Mr. J. Digan говорив з признанням, що український нарід виявив позитивну й творчу діяльність, яка вже в такім короткім часі дала великі позитивні наслідки. Він пригадав, що яко уроженець цього міста він ще 2 роки тому не знав ані одного Українця й взагалі мало що чув про Україну, а тому зорганізування Горожанського Клюбу було для нього несподіванкою. На закінчення заявив свою симпатію й готовість помагати Українцям при кождій потребі.

Місцеві Литовці, яких тут живе кілька тисяч, є великими нашими приятелями, а тому на наше віче прибуло кількох визначніших литовських діячів, а між ними двох адвокатів: п.п. Локавтіс і Ростініс. Адвокат Ростініс другий з черги забрав слово й говорив англійською мовою. Своєю промовою він зробив велике враження на присутних. Промовець виявив себе знаменито обзнакомленим з нашою минувшиною та згадав кількох наших письменників. Сам він, як уроженець міста Вільна, де ще нині живе його рідня, змалював гнет польського наїзника, що Литовців таксамо гнете у Вильні як і нас у Львові. Він взивав усіх спільною працею, жертвенністю і впертою боротьбою боротись проти віковічного ворога до повної побіди. Скінчив він свою промову словами в українській мові: „Наша дума, наша пісня не вмре, не загине".

Третій з черги виступив молоденький студент технічного інституту, Й. Мармаш, син місцевого українського громадянина Петра Мармаша. Цей промовець у коротенькій, але палкій промові змалював переслідування, яке терпить наша молодь на прадідній землі під польським окупантом. Молодь не має де вчитися, не має рідних шкіл, хоч батьки її платять великі податки державі, дають жовнірів і виконують всі обовязки, які на них наложено чужою державою. Він порівнював становище української шкільної молоді під Польщею з тим, що має шкільна молодь тут на американській землі. На закінчення взивав підпомагати Рідний Край у його тяжкій боротьбі за визволення.

Потім виступив головний промовець — делеґат Рідної Школи д. Лев Ясінчук, який у півтори годинній промові зясував становище Рідної Школи та всі трудноші, які їй доводиться переборювати на рідних землях, та потреби Рідної Школи й значіння її для українського народу.

На закінчення молоденька школярка п-на Олена Пісь привитала делеґата в імени місцевої діточої школи, яка існує під проводом Горожанського Клюбу. Дівчинка доручила делеґатови маленький дар $5.00, як першу жертву на Рідну Школу з цього віча. Потім вона віддеклямувала гарно: "Мово рідна, слово рідне!"

Підчас загальної збірки жертви зложили: Бр. Пр. Тройці, від. 320 У. Н. С., і Й. Примак по 10 дол.; Й. Семенків 11 дол.; тов. ім. Т. Шевченка, від. 65 У. Р. С., Укр.-Амер. Гор. Клюб і М. Дмитрів по 5 дол.; Гр. Шулька 3 дол.; по 2 дол.: пані Теодора Семенків, Й. Свободян, С. Кузик, П. Мармаш; по 1 дол.: J. Digan, В. Білобран, Е. Білобран, Н. Малко, К. Малко, О. Канюка, Д. Ковалевич; Я. Семенків, А. Семенків, Р. Івахів, Й. Мармаш, Ю. Підгорняк, Я. Никула, о. Д. Склепкович; Литовці: Т. Локавтіс, Д. Ростініс, Веснард, Парлер, Вілкас, Парлер; Українці: Д. Любунець, Н. Шандровський, М. Шандровська, Д. Шандровський, І. Ракочий, А. Ракоча, П. Західний, І. Ґевера, П. Семенків, А. Семенків, І. Белень, Н. Муцин, М. Криж, Т. Тарас, А. Опар, М. Колодницький, П. Новаковська, Н. Н., П. Нович, Й. Фаль, К. Фаль, Т. Кащак, Т. Никула, В. Іваневич, Г. Іванович, А. Пельц; дрібними датками зібрано 5 дол. 10 цнт. Всього зібрано 109 дол. 10 цнт. Витрат було 8 дол., а 101 дол. 10 цнт. переслано на Рідну Школу.

На закінчення віча-свята виступив згаданий хор з кількома піснями, кінчаючи всю програму національним гимном. Голова віча Й. Приймак подякував усім за численну участь, а вічевики, піднесені на дусі, розійшлись додому. Тільки наших деяких патріотів не було на вічу. Саме тих, що так недавно плакали в филаделфійській "Америці", вихваляючись, як то вони колись напрацювалися, приписуючи собі те, чого ніколи не зробили. Ану, панове, покажіть ділом свою роботу! Брати наші з Куртіс Бей, хоч далеко й запрошені тільки через оголошення, прибули численно зі своїм священиком.

Уряд Горожанського Клюбу.

КОЛИ ВВЕЛИ ПАПЕРОВІ ГРОШІ?

Загально думають, що перший завів паперові гроші Анґлієць Джан Лов, який зробив це у Франції. Тимчасом тепер є відомо, що в Еспанії вже 1482. року були відомі паперові гроші. Та сліди паперових грошей сягають іще й далі в минувшину. І так з опису мандрівки Венеціянця Марка Поля довідуємося, що в другій половині 13-го століття були паперові гроші в Джінґісхановій державі. Тому винахідниками паперових грошей треба вважати Китайців. Із китайських книг „Кан-ґі" та „Кан-ту-тонь" довідуємося, що в Китаю паперові гроші були вже при кінці 15-го століття.

—o—

7,000 НЕВІДОМИХ ВОЯКІВ.

На Закарпатській Русі, де підчас війни йшов австрійсько-російський фронт, є дуже багато воєнних цвинтарів. Один такий цвинтар, уладжений на початку війни, є біля залізничого двірця в Ужгороді. На цьому цвинтарі поховали коло 10,000 убитих вояків, та лише назвища 3,000 вояків є відомі. Решта, 7,000, це могили невідомих вояків. Таких цвинтарів багато. Всюди там де лютувала страшна різня, є такі цвинтарі, на яких поховали тіла вояків, яких годі було розпізнати. Зате відомі в світі назвища тих, що сіяли й сіють воєнну хуртовину!

Жертвенний.

Гість (до аптикаря): Ви в оголошеннях так вихвалюєте вашу помаду на поріст волосся, що від неї поросте голова, коли вже лиса, наче коліно. Чомуж ви самі такі лисі?

Аптикар: Щоби людям показати наглядно сумні наслідки, коли не вживаємо тієї помади!

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

It was ironic enough that it should fall to Mr. Sato, the Japanese delegate, to present the League's comments upon Polish behaviour in the Ukraine. Japan is not in happy position when it comes to discussion of problems of international obligation. But the facts were overwhelming and the Polish defence the flimsiest of special pleading. As a result Poland has been found guilty by the Council: nothing in its opinon — nor in the opinion of any non-Polish observer — had been done by the Ukrainian nationalist movement to justify Poland in flogging Ukrainian peasants and destroying their property. Poland declared that she had since punished some of her over-zealous police, which the Council accepted as all to the good. But Lord Cecil, who has played an excellent part in this matter, and the whole Council with him, regretted that the Polish Government "had not felt able to grant compensation to the innocent elements of the population which had been the victims of abuses." So far, so good. Poland stands rebuked. But what difference will it make to Polish policy? To be explicit, will Poland withdraw the two Bills now being presented in her legislature, one of which aims a blow at the heart of Ukrainian education, while the other proposes to "colonise" Ukrainian districts with Polish ex-soldiers? It is better than nothing that the Council should have come down on the right side: but the whole issue of Home Rule, promised to the Ukraine, has again been passed over. Nothing has been exacted from the Poles except vague and probably worthless promises.

(The New Statesman and Nation, London, February 6, 1932).

— Ні, пане Курбах, моя дочка за ніщо в світі не може бути вашою!

— Гм! Та я її не хочу за дочку, лише за жінку!

РАДІЮ І ПОЛІТИКА.

Про сутополітичний підхід управи польського радія в справах програм і продукцій була вже чимало разів мова. Це ноторійний факт, якого ніякі фразеольоґічні вихиляси не закриють. Здавалося, що під натиском життя, яке щораз дужче підкреслює значіння й силу українського населення у Польщі, та під натиском численних рядів українських абонентів радія, його управа рішилася зірвати з принципом „нон ест" і допустити до свого репертуару українське мистецтво (про літературу, історію і т. п. ще нічого й говорити!) й українських виконавців. Але й тут скрізь і завжди вилазить, як шило з мішка, політика. Є прилюдною тайною, що найкращий український мужеський хор не може дістатись перед мікрофон, бо панам з з Польського Радія не подобається його „революційна" назва! Про постійні українські години й мови нема. Колиж нпр. на Різдво виринула гарна ідея передати українську Службу Божу, — володарі Радія вибрали на чудо-диво ...станиславівську церкву, з найсумнішим практичним ефектом. Аж ось 20. січня ми мали свіжий дивогляд: хор з Ляшок, який стягнули „з уряду" до Львова для звеличання „окремого" Йордану для „русинів" і вояків, цей хор продукувався потім крізь львівське радіо політичним москвофільським гимном „Пора, пора за Русь святую...!"

Слухачі радія, яким заповіджено, що будуть співати колядки і щедрівки, своїм вухам не вірили й роти з дива відкрили, коли розляглись слова пісні, яка славила „неділимую Русь"!

Люди привикли нічому вже не дивуватися. Від часу, коли пп. М. Бачинський і Яворський стали послами — всякі чудасії можливі. Але щоби державна інституція Радія пропаґувала панросійські чорносотенні політичні гимни, в часах, коли міністром військових справ і фактичним носієм державної влади є Йосиф Пілсудський, такого ми ще досі не видали! — („Діло").

ТАРЗАН І ДОРОГОЦІННОСТИ З МІСТА ОПАР.

(69)

Цілу ніч Тарзан шукав Таґлата та „її", але не знайшов їх сліду й не чув більше запаху старої малпи. Джунглі, здавалося, безмежно широкі й просторі, але Тарзан знав їх дуже добре. Тарзан знав, що рано, чи пізно до його рук таки попадеться Таглат і „вона", хоч би це було десь у найдальшій закутині джунглів. Тарзан почув, що він уже хоче їсти. Треба шукати собі здобичі. З цим вирушив далі.

—o—

Скоро він несподівано побачив оленя, що з усієї сил біг до нього. Тарзан бачив, що звірина тікає від якихось незвичайних для неї ворогів. Та що йому до тих ворогів, коли він хоче їсти й мусить забити цього оленя, бо годі знати, коли здибаєш іншу звірину, якою можна поживитися. Тарзан, не довго думаючи, вискочив на дерево й примостився на гилиці над самою стежкою, повернувшись спиною туди, звідки біг олень.

—o—

По тупотінню його ніг він чув, що олень наближається до нього. Стрілою стрибнув на спину ошалілого зі страху звіря й учепився його. Кілька ударів ножа скінчили біг звірини; скінчили вони й життя її. Тарзан упорався з оленем скоро. Він же мав великий досвід, як поратися з лютими звірями, що його нераз старалися зїсти, та як поратися з тими, котрі він здобув собі для їдження. Та тут він пригадав, що олень від когось тікав.

—o—

Взявши на плечі вбитого оленя, Тарзан пішов у бік зі стежки й притаївся в гущавині кущів. Його дивувало, що ті вороги, від яких з таким страхом тікав олень, ще й досі не зявилися на шляху. Значить, вони не гналися за звіриною. Але напевно вони були такі незвичайні для звірини, що своїм виглядом нагнали на неї божевільний страх. Не довго довелося чекати Тарзанові. Скоро він побачив на шляху верхівців, а між ними того, котрого добре знав.